PS

ALLEHANDA OM VARJEHANDA

Avdelningen ser ingen annan råd än att återkomma.

Själv har avdelningsföreståndaren fått vänligt brev från Ola Bratt från Lund – »Inte Luanda, som rättstavningsprogrammet tycker» apropå spaltfunderingarna i nr 1–2/97 om vad ordbehandlares rättstavningsprogram kan ta sig för. Skriver:

»*Föreståndaren höjde ett varnande pekfinger från tangentbordet och varnade för att en felaktig reflex i musarmen kan ge upphov till ett utbyte som man länge får ångra. Det fick mig att tänka på ett brev jag skrev i somras till två italienska kolleger vid namn Emanuele och Gaetano.*

Dumt nog lät jag rättstavningskontrollen harva igenom brevet, i vilket de inbjöds att auskultera ett par veckor vid vår klinik.

Brevet skickades, men när jag några dagar senare råkade få ögonen på kopian som låg i en pappershög såg jag till min fasa att jag oavsiktligt låtit datorn byta ut förnamnen till 'Enamel' (emalj) och 'Gateau' (kaka)!

Ett ursäktande brev skickades omedelbart, men italienarna kom inte och besökte oss – i vad mån namnbytet var orsak till detta är emellertid oklart.

Vilket understryker en tidig lärdom som föreståndaren tillägnade sig vid inträdet på den redaktionella banan. Predikade då den gamle redaktionschefen: »Ta heder och ära av folk, beskyll dem för vad som helst, ifrågasätt deras motiv, kräv att de sätts under förmyndare, rekommendera långa fängelsestraff … de reagerar inte så länge du bara stavar namnet rätt!»

För egen del erinrar sig föreståndaren en folkskolerektor i sina kärva hemtrakter. Denne man var så ämabel att han trots att han inte på något sätt heter Rudolf aldrig gick under annan benämning än »Putte».

Hände sig en gång att en f d tillfällig besökare ringde till skolkanslisten och förklarade sig vara i färd med en skrivelse till högst densamme. Undrade nu bara om hon kunde upplysa om vad »rektor Puttén» heter i förnamn.

Avdelningen är i färd med att återkomma.

Formeln bakom allt

Nyhetsvärdering är en verksamhet som brukar omges med en hög grad av mystik.

Dock är det inte svårare än man gör det till, och dessutom såpass standardiserat att det låter sig beskrivas i en enkel formel.

Ett förslag till sådan konstruerades av föreståndaren för mer än 25 år sedan och har nu återupptäckts i samband med en av julhelgen föranledd byrålådsstädning.

Förvånande nog fungerar den ännu alldeles utmärkt med bara några tidsandemässiga justeringar i konstantvärdena.

I formelvarianten för svensk storstadspress beräknas nyhetsvärdet för en given händelse som:

$$k\left(\frac{N^t + N^s}{T^s - h}\right) + \left(A \cdot I^s\right) + \left(10 \cdot F^p\right)$$

I formeln är k en avståndskonstant med värden enligt tabellen:

Stockholm med förorter	1,10
Nordamerika	1,00
Göteborg och Malmö	0,90
Svealand	0,80
Götaland	0,70
Europeiska huvudstäder	0,70
Europa i övrigt	0,70
Norrland	0,30
Övriga världen	0,05

Vidare står N^t för det totala antalet inblandade personer i händelsen, N^s för antalet omkomna och skadade samt T^{s-h} för tidsdifferensen mellan händelsen och skrivögonblicket, uttryckt i timmar.

I nästa led är A en artskonstant enligt tabellen:

sexuellt övergrepp	1,10
mord och dråp	1,00
lidande djur	0,90
rån och våldsbrott	0,80
naturkatastrofer	0,75
stora olyckor	0,75
krigshändelser	0,50
politiska tal	0,30
bilolyckor	0,10
övrigt	0,05

Slutligen står I^s för antalet svenskar som var inblandade i händelsen och F^p för personfrekvensen, dvs det antal gånger som någon eller några av de inblandade tidigare exponerats i den aktuella tidningen under de senaste två månaderna.

Några typexempel på hur formeln fungerar:

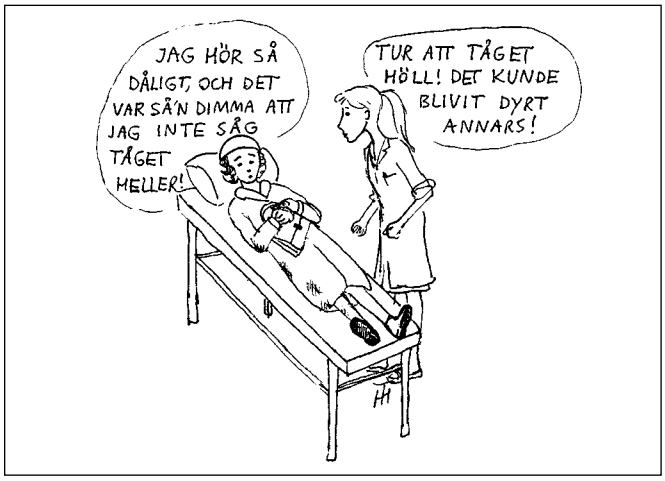
1. Vid tunnelbanestationen Bagarmossen överfölls en 65-årig kvinna vid 16-tiden av tre ynglingar som ryckte till sig hennes handväska, varvid damen ramlade och stukade ett finger. Nyhetsvärde kl 18.00: 5,95.

2. I Rwanda påträffas en massgrav med minst 1 000 civilpersoner som dödats för ca sex månader (ca 4 500 timmar) sedan. Nyhetsvärde: 0,02.

3. Schlagersångaren Nisse Smeur (omskriven 38 gånger de senaste två månaderna) blev för en timme sedan utmotad från innekrogen Baksmällan av två brutala dörrvakter när han försökte ta in sin hund. Både sångaren och hunden skadades i tumultet. Med självklar vinkling på den lidande hunden blir nyhetsvärdet 386,20.

Det är nu föreståndarens förhoppning att formeln skall implementeras i tillräckligt många redaktionella datorprogram för att göra honom behagligt solvent. Under tiden emottages förslag till förbättringar.

Dr Tess

TECKNING: TULLA HAGSTRÖM